PROKURATUUR

Kriminaalmenetluse lõpetamise määrus

Koostamise kuupäev ja koht:	23.11.2026, Tartu
Koostaja ametinimetus ja nimi:	abiprokurör Iris Kaljurand
Ametiasutuse nimi:	Lõuna Ringkonnaprokuratuur
Kriminaalasja number:	25278001037
Kuriteo kvalifikatsioon:	KarS § 121 lg 1
Kahtlustatava nimi (isikukood):	**xxxxxx xxxxx**

Kriminaalasjas nr 25278001037 alustati menetlust 11.12.2025 KarS § 121 lg 2 p 3 tunnustel ning 11.02.2026 esitati xxxxxx xxxxx-le kahtlustus selles, et tema:

- 12.09.2025 kohtueelses menetluses täpselt tuvastamata kellaajal, kuid enne kella 16.02 xxxxx linnas xxxxx tn xxx asuva Krematooriumi ees võttis kahe käega kinni enda ema xxxxx xxxxx kleidi ülaosast ja viskas xxxxx xxxxx vastu autot. Seejärel võttis xxxxxx xxxxx uuesti kahe käega kinni xxxxx xxxxx kleidi ülaosast ja viskas xxxxx xxxxx kõnnitee ääres oleva aia vastu. Sellise tegevusega põhjustas xxxxxx xxxxx xxxxx xxxxx-le füüsilist valu;

- 02.12.2025 kohtueelses menetluses täpselt tuvastamata kellaajal, kuid enne kella 15.40 xxxxx maakonnas xxxxxx vallas xxxxxxxx külas xxxxxx tn xx asuvas xxxxx xxxxxxxxx OÜ kaupluses lõi enda ema xxxxx xxxxx-t ühel korral käega rinnapiirkonda, mille tagajärjel haaras xxxxx xxxxx diivani nurgast kinni ja kukkus diivanile. Seejärel võttis xxxxxx xxxxx enda käega xxxxx xxxxx vasakust käest kinni ja hakkas xxxxx xxxxx-t diivanilt püsti tirima. Sellise tegevusega põhjustas xxxxxx xxxxx xxxxx xxxxx-le füüsilist valu ja tervisekahjustused - õla- ja õlavarrekontusioon.

08.09.2026 lõpetati kriminaalmenetluse osaliselt, s.o 02.12.2025 episoodis, KrMS § 199 lg 1 p 1 ja § 200 alustel.

KrMS § 202 lg 1 sätestab, et kui kriminaalmenetluse ese on teise astme kuritegu, milles kahtlustatava või süüdistatava isiku süü ei ole suur, ning kui kriminaalmenetluse jätkamiseks puudub avalik menetlushuvi, võib prokuratuur kahtlustatava või süüdistatava nõusolekul taotleda, et kohus kriminaalmenetluse lõpetaks. KrMS § 202 lg 7 sätestab, et kui kriminaalmenetluse esemeks on teise astme kuritegu, mille eest karistusseadustiku eriosa ei näe karistusena ette vangistuse alammäära või näeb karistusena ette ainult rahalise karistuse, võib KrMS § 202 lg-tes 1 ja 2 sätestatud alustel kriminaalmenetluse lõpetada ja kohustused määrata prokuratuur. Lõpetamise kohaldamiseks peavad seega olema täidetud järgmised eeldused: tegemist on teise astme kuriteoga (2); isiku süü ei ole suur (3); kriminaalmenetluse jätkamiseks puudub avalik menetlushuvi (4); kahtlustatava nõusolek (5). Lisaks eeltoodule eeldab KrMS § 202 esmalt, et eelnenud kriminaalmenetluse käigus on kahtlustatava või süüdistatava käitumises tuvastatud KarS § 2 lg-s 2 sätestatud teo karistatavuse üldised eeldused - süüteokoosseis, õigusvastasus ja süü (RKKKo 3-1-1-19-10 p 8.3) (1).

Prokuratuuri hinnangul on kriminaalasjas kogutud tõendite pinnalt tõendamist leidnud xxxxxx xxxxx poolt talle etteheidetava kuriteo toimepanemine, õigusvastasust ja süüd välistavad asjaolud puuduvad (1). Käesoleva kriminaalasja esemeks on KarS § 121 lg 1 järgi kvalifitseeritav kuritegu, mille eest näeb karistusseadustiku eriosa ette rahalise karistuse või kuni üheaastase vangistuse. KarS § 4 lg 3 kohaselt on teise astme kuritegu süütegu, mille eest on karistusseadustikus karistusena ette nähtud tähtajaline vangistus kuni viis aastat või rahaline karistus. Seega on käesoleva kriminaalmenetluse

esemeks teise astme kuritegu, mille eest karistusseadustiku eriosa ei näe ette vangistuse alammäära (2).

Karistamise eelduseks on KarS § 56 lg 1 kohaselt isiku süü. Riigi peaprokuröri oportuniteedi juhisest tulenevalt võetakse süü suuruse hindamisel võetakse aluseks KarS-is toodud põhimõtted, eelkõige §-s 57 sätestatu. Arvestatakse isiku panust kuriteo toimepanemisel, tahtluse või ettevaatamatuse astet, tekitatud kahju liiki ja suurust, isiku vanust ja arusaamisvõimet ning seaduseandja sätestatud karistusraame. Xxxxxx xxxxx süüd ei saa käesoleva teo asjaolusid kogumis hinnates pidada suureks. Süü suuruse hindamisel tuleb arvestada nii toimepandud teo olemust ja tagajärgi kui ka teo toimepanijat iseloomustavaid asjaolusid. Arvestada tuleb esmalt seda, et xxxxxx xxxxx poolt toimepandud teo tagajärg piirdus füüsilise valu põhjustamisega, kannatanule tervisekahjustust ei tekkinud. Samuti ei nähtu teo toimepanemise asjaoludest sellist vägivalla intensiivsust ega tagajärge, mis annaks alust hinnata xxxxxx xxxxx süüd suureks. Teo toimepanemine leidis aset poolte pikemat aega kestnud konfliktsete ja pingeliste suhete tõttu, mis ei õigusta xxxxxx xxxxx vägivaldset käitumist, kuid kuulub süü suuruse hindamisel arvesse võetavate asjaolude hulka. Xxxxxx xxxxx-l puuduvad kehtivad kriminaal- ja väärteokaristused ning tema suhtes ei ole varem avaliku menetlushuvi puudumise tõttu kriminaalmenetlust lõpetatud. Samuti tuleb arvestada, et 12.09.2025 toimepandud teost on tänaseks möödunud üle aasta ning prokuratuurile teadaolevalt ei ole xxxxxx xxxxx suhtes selle aja jooksul alustatud uusi kriminaalmenetlusi. Sellest tulenevalt ei ole eripreventiivsetest kaalutlustest vajalik saavutada xxxxxx xxxxx mõjutamine tingimata tema süüdimõistmise ja karistamise kaudu. Prokuratuuri hinnangul on tema edasise õiguskuuleka käitumise mõjutamiseks ning uute õigusrikkumiste ennetamiseks piisav KrMS § 202 kohaldamine koos selle alusel määratavate kohustustega. Eeltoodud asjaolusid kogumis hinnates ei ole alust pidada xxxxxx xxxxx süüd suureks (3).

Avalikust menetlushuvist on võimalik rääkida, kui eripreventiivsetest vajadustest lähtuvalt on menetluse jätkamine vajalik. Selline vajadus on üldjuhul olemas, kui kahtlustatava suhtes on enne uue kuriteo toimepanemist kolme aasta jooksul kriminaalmenetlus otstarbekuse tõttu lõpetatud või kui kahtlustatav on uue kuriteo toimepanemise ajal kohtu poolt määratud katseajal või kui kahtlustataval on kustumata karistus tahtliku kuriteo eest või isik on oma muu käitumisega tõestanud, et tema edaspidise õiguskuulekuse tagamiseks, mida muul moel ei ole võimalik korraldada, on vajalik rakendada mõjutusvahendeid või karistusi. Avalik menetlushuvi on olemas ka siis, kui üldpreventiivsetest vajadustest lähtuvalt on isiku karistamine vajalik. Selline vajadus on üldjuhul olemas siis, kui kuritegu on toime pandud elusfääris, mille vastu peab avalikkusel olema eriline usaldus või isiku karistamine on vajalik õiguskorra kaitsmise huvides või kuriteo tõttu kannatanul puuduvad peale kriminaalmenetluse efektiivsed õiguskaitsevahendid. Kriminaalasja tehiolusid ja avalikku menetlushuvi mõjutavaid asjaolusid kogumis hinnates ei esine prokuratuuri hinnangul xxxxxx xxxxx suhtes sellist eri- ega üldpreventiivset vajadust, mis tingiks kriminaalmenetluse jätkamise ja tema karistamise (4).

Kannatanu esindaja on esitanud 17.08.2026 kriminaalasjas hagiavalduse, milles palutakse kahtlustatavalt xxxxxx xxxxx-lt kannatanu kasuks välja mõista kuriteoga tekitatud mittevaraline kahju kohtu õiglasel äranägemisel. Mittevaraline kahju hõlmab eelkõige kahjustatud isiku füüsilist ja hingelist valu ning kannatusi. Isikuõiguste rikkumise korral tuleb kahjustatud isikule hüvitada mittevaraline kahju üksnes juhul, kui rikkumise raskus, eelkõige kehaline või hingeline valu, seda õigustab. Hagiavalduses on selgitatud, et füüsiline rünnak väga lähedase isiku poolt on põhjustanud kannatanule tõsiseid hingelisi üleelamisi ja süvendanud kannatanus hirmu, et poeg võib temaga kuskil kohtudes talle uuesti kallale tulla. Poja poolt ema lükkamine 12.09.2025 vastu autot ja aeda põhjustas kannatanule füüsilist valu ning seetõttu on kahtlustatava tegevuse ja kannatanule mittevaralise kahju tekkimise vahel otsene põhjuslik seos VÕS § 127 lg 4 mõttes. Lisaks on ilmne, et kannatanu on kahtlustatava tegevuse tulemusena tundnud korduvalt ka hirmu, mis on põhjustanud psüühilisi

üleelamisi. Niisiis on kannatanu soovinud hüvitist saada enda füüsilise ja hingelise valu ning kannatanute eest ja seda summas, mis on õiglane kohtu äranägemisel.

VÕS § 134 lg 2 kohaselt isikule kehavigastuste tekitamisest, tema tervise kahjustamisest või muu isikuõiguse rikkumisest tekkinud kahju hüvitamise kohustuse olemasolu korral tuleb kahjustatud isikule mittevaralise kahju hüvitiseks maksta mõistlik rahasumma. Riigikohus on korduvalt rõhutanud, et mittevaralise kahju eest rahalise hüvitise väljamõistmise nõude lahendamisel on õiglase suuruse määramise lähtekohaks senine kohtupraktika ja ühiskonna üldise heaolu tase (vt nt RK nr 3-2-1-51-05, p 22, nr 3-2-1-18-13, p 26, nr 3-2-1-80-13, p 20). Kehavigastuse ja tervisekahjustuse tekitamise korral hüvitise suuruse üle otsustamisel tuleb võtta arvesse kehavigastuse tõsidust ning muid mittevaralisi tagajärgi, mis tekkisid kehavigastuse tõttu. Mittevaralise kahju eest rahalise hüvitise väljamõistmiseks piisab sellest, kui on tehtud kindlaks, et kahju tekitaja vastutab kannatanu isikliku õiguse rikkumise eest. Mittevaralise kahju hüvitise suuruse määramisel tuleb samuti arvestada rikkumise laadi, ulatust ja raskust, kahju tekitaja süüd ning selle astet jt asjaolusid, millega arvestamata jätmine võiks kaasa tuua ebaõiglase hüvitise määramise.

Eesti kohtute viimase aja kohtupraktikast nähtub, et kehalise väärkohtlemisena kvalifitseeritud kuritegudega tekitatud mittevaralise kahju eest välja mõistetud hüvitise mediaan oli 500 eurot (vt „Mittevaralise kahju hüvitamise nõuded kriminaalasjades 2018.-2020. aastal“, Riigikohus). Kohtupraktikas on kannatanud saanud näiteks järgmisi kahjuhüvitisi:

- 100 eurot: süüdistatav lõi rusikaga kannatanut ühe korra näkku ja ühe korra vastu vasakut kõrva, põhjustades kannatanule ninaverejooksu (kohtuasi nr 1-20-2704);
- 200 eurot: süüdistatav lõi kannatanut mitmel korral rusikaga näkku, põhjustades kannatanule punased laigud näole. Teisel korral lõi ühel korral kannatanule rusikaga ja jalaga vastu pead, põhjustades kannatanule silma punetuse ja kõrva marrastuse (kohtuasi nr 1-19-7746);
- 200 eurot: süüdistatav lõi ühel korral lõuapiirkonda, millega tekitati huule limaskesta haavad (kohtuasi nr 1-18-4943);
- 300 eurot: süüdistatav lõi kannatanut ühel korral rusikaga silma pihta, põhjustades kannatanule silmamuna ja silmakoopakoe põrutuse, silmalau ja silmaümbruse haava koos põrutusega (kohtuasi nr 1-19-8955);
- 300 eurot: süüdistatav lõi kannatanut ühel korral rusikaga vastu nägu ja küünistas teda näo piirkonnast, põhjustades marrastused silmade ümbruses ja haava suunurka (kohtuasi nr 1-19-9277);
- 300 eurot: süüdistatav haaras kannatanul kaelast kinni ja kägistas, millega tekitas kannatanu naha punetuse kaela piirkonnas (kohtuasi nr 1-20-850);
- 500 eurot: süüdistatav tõukas ja lõi korduvalt käte ja jalgadega kannatanut näo- ja kehapiirkonda, põhjustades kannatanule vigastusi näo- ja labakäte piirkonda (kohtuasi nr 1-20-183).

12.09.2025 kahtlustatava poolt toimepandud kehalise väärkohtlemise tagajärjel kannatanule tervisekahjustusi ei tekitatud, kuid kannatanu tundis füüsilist valu. Prokuratuur leiab, et aset leidnud sündmus tekitas kannatanule mittevaralist kahju ning ilmselge läbielamise lisaks füüsilisele valule. Kuivõrd aga kuriteo tagajärjed ei olnud püsivad ega tõsised ning võttes arvesse kehtivat kohtupraktikat, tuleb käesolevas asjas mittevaralise kahju suuruseks hinnata 200 eurot.Seega jäetakse kannatanu poolt esitatud tsiviilhagi kriminaalmenetluses läbi vaatamata ning xxxxx xxxxx-l on õigus tsiviilhagiga pöörduda kohtusse tsiviilkohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Kriminaalmenetluses on menetluskuludena kannatanu esindamisega seotud kulud ning kahtlustatava kaitsja tasu. Kannatanu poolt lepinguliste esindajate kasutamisega seoses tekkinud menetluskulu, mille osas tuleb käesolevas määruses seisukoht võtta, on 1161,15 eurot. Menetluskulud seonduvad

kriminaalasja materjalidega tutvumise ning tsiviilhagi koostamise ja esitamisega. Prokuratuur peab põhjendatuks jätta nimetatud kulud kannatanu enda kanda.

KrMS § 202 lg 2 p 1 jätab menetlejale õiguse määrata, millises ulatuses pannakse kriminaalmenetluse kulude tasumise kohustus kahtlustatavale. Olukorras, kus kannatanu esindamise kulud on seotud eelkõige tsiviilhagi ettevalmistamise ja esitamisega, kuid hagi kriminaalmenetluses sisuliselt ei lahendata, ei ole nende kulude jätmine kahtlustatava kanda põhjendatud. Kahtlustatavale selliste kulude hüvitamise kohustuse panemine tähendaks sisuliselt, et ta peab kandma sellise tsiviilnõude ettevalmistamise kulud, mida kriminaalmenetluses ei lahendata, kuid mida võidakse hiljem kasutada tema vastu eraldiseisvas tsiviilkohtumenetluses. Kannatanul säilib õigus esitada sama nõue tsiviilkohtumenetluses, kus lahendatakse ka nõude põhjendatus ja sellega seotud menetluskulude jaotus. Seetõttu ei ole alust panna kahtlustatavale juba käesoleva menetluse lõpetamisel kohustust finantseerida tema vastu suunatud tsiviilnõude ettevalmistamist. Tsiviilhagi ettevalmistamise ja esitamisega seotud 1161,15 euro suurune menetluskulu tuleb seega jätta kannatanu enda kanda.

Xxxxxx xxxxx-le kriminaalmenetluse lõpetamise määrusega määratavad kohustused on suunatud toimepandud teo tagajärgede heastamisele ning tema edasise õiguskuuleka käitumise toetamisele ja uute samalaadsete õigusrikkumiste riski vähendamisele. Mittevaralise kahju hüvitamine on suunatud kannatanule põhjustatud kahju heastamisele. Kuna etteheidetav tegu pandi toime alkoholijoobes, võimaldab vaimse tervise õe esmasel vastuvõtul osalemine hinnata, kas kahtlustatav vajab alkoholitarvitamisega seoses täiendavat abi või nõustamist. Riski maandavad vestlused võimaldavad omakorda käsitleda teo toimepanemiseni viinud asjaolusid ja võimalusi sarnaste olukordade vältimiseks tulevikus. Seega on kohustused vahetult seotud nii toimepandud teo kui ka selle asjaoludega ning täidavad ühtaegu heastavat ja uusi õigusrikkumisi ennetavat eesmärki.

Juhindudes KrMS § 202 lg-st 7 ja §-st 206, abiprokurör määras:

1. Lõpetada kriminaalasjas nr 25278001037 menetlus.
2. Määratud kohustuse liik:

2.1. KrMS § 202 lg 2 p 1 alusel kohustub xxxxxx xxxxx hüvitama kannatanule kuriteoga tekitatud kahju summas 200 eurot kannatanu xxxxx xxxxx arvelduskontole nr EE hiljemalt 23.12.2026. Selgituseks märkida „xxxxxx xxxxx kahju hüvitamine kriminaalasjas nr 25278001037“. Kohustuse täitmist kinnitavad dokumendid tuleb edastada prokuratuurile e-posti teel (liiklus.louna@prokuratuur.ee) või kirjalikult (Kalevi 1, Tartu linn);

2.2. KrMS § 202 lg 2 p 4 alusel kohustub xxxxxx xxxxx läbima vaimse tervise õe esmase vastuvõtu alkoholitarvitamise häire ravi teenuse raames (täpsem info infolehes) ning edastama vastuvõtu läbimise kohta prokuratuurile tervishoiuasutuse poolt väljastatud õiendi/tõendi e-posti teel (liiklus.louna@prokuratuur.ee) või kirjalikult (Kalevi 1, Tartu linn);

2.3. KrMS § 202 lg 2 p 7 alusel kohustub xxxxxx xxxxx osalema riski maandavatel vestlustel Lõuna Ringkonnaprokuratuuris (Kalevi 1, Tartu linn) konsultant Margot Lippmaa (51922547; margot.lippmaa@prokuratuur.ee) juures. Vestluste ajad ja toimumiste sagedus lepitakse kokku konsultandiga kriminaalmenetluse lõpetamise järgselt. *Kokkulepitud vestluse aja muutmine/ilmumata jätmine on õigustatav üksnes mõjuva põhjusega*.

2.4. KrMS § 202 lg 2 p 7 alusel kohustub xxxxxx xxxxx mitte toime panema uut tahtlikku kuritegu.

3. Määratud kohustuse täitmise tähtaeg: 2.1 – 23.12.2026; 2.2 – 23.05.2027; 2.3 – 23.02.2027; 2.4 – 23.05.2027. Kui isik ei täida määratud tähtaja jooksul talle pandud kohustust, võib prokuratuur kriminaalmenetluse määrusega uuendada.

4. KrMS 4. peatükis loetletud tõkendite ja muude kriminaalmenetluse tagamise vahendite tühistamine: ei ole kohaldatud.

5. Asitõendid või äravõetud või konfiskeerimisele kuuluvad objektid: puuduvad.

6. KrMS § 206 lõike 2^1 alusel teavitada kriminaalmenetluse lõpetamisest Eesti Kohtuekspertiisi Instituuti ja kustutada ABIS-st ja RSBR-st järgmised andmed: andmeid ei kustutata.

7. Kriminaalmenetluse kulud: kannatanu xxxxx xxxxx menetluskulud summas 1161,15 eurot jäävad kannatanu kanda; kahtlustatava menetluskulud jäävad kahtlustatava kanda.

8. Vastavalt KrMS § 206 lõikele 2 tuleb kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia viivitamata saata: kannatanule xxxxx xxxxx-le e-posti teel, kannatanu esindajatele vandeadvokaatidele Aivar Pilv ja Marko Pilv e-posti teel, kahtlustatavale xxxxxx xxxxx-le e-posti teel ja kahtlustatava kaitsjale vandeadvokaadi abile Merili Laansoole e-posti teel (merili.laansoo@lindeberg.legal).
9. Kannatanul on õigus vastavalt KrMS § 206 lõikele 3 tutvuda kriminaaltoimikuga kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia saamisest alates kümne päeva jooksul menetluse lõpetanud prokuratuuris. Kui füüsilisest isikust kannatanu ei valda eesti keelt, võib ta kümne päeva jooksul taotleda kriminaalmenetluse lõpetamise määruse sisust arusaamiseks selle teksti tõlkimist emakeelde või keelde, mida ta valdab.

Edasikaebamise kord

Vastavalt KrMS § 207 lõigetele 2 ja 3 võib kannatanu esitada kaebuse Riigiprokuratuurile (Wismari 7, Tallinn 15188) põhistatud kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia saamisest arvates kümne päeva jooksul, kuid mitte hiljem kui üks kuu pärast nimetatud määruse koopia saatmist kannatanu aadressile või elektronposti aadressile, mille kannatanu on menetlejale avaldanud.

(allkirjastatud digitaalselt)
Iris Kaljurand

Olen menetluse lõpetamise ja määratud kohustustega nõus (5): kahtlustatav xxxxxx xxxxx (allkirjastatud digitaalselt); kaitsja Merili Laansoo (allkirjastatud digitaalselt)